

Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem.

Rok 1872.

Wydano i rozesłano dnia 27. Grudnia 1872.

Część XXXVIII.

Nr. 71.

Rozporządzenie c. k. Namiestnictwa z dnia 18. października 1872.

l. 43.972,

którem ogłasza się regulamin służbowy, tudzież regulaminy dla dyrektora i dozorców w zakładach kontumacyjnych dla bydła rogatego.

I.

Instrukcyja służbowa dla zakładów kontumacyjnych bydła rogatego.

§. 1.

Zakłady kontumacyjne dla bydła rogatego urządzone przy granicy krajowej dla zabezpieczenia kraju przeciw zawleczeniu zarazy bydłowej z zagranicy, są zakładami państwowymi.

Podlegają one politycznej władzy krajowej (Namiestnictwu) za pośrednictwem Starostw tych powiatów, w których się znajdują.

§. 2.

W zakładach kontumacyjnych dla bydła rogatego ma się badać stan zdrowia bydła z zagranicy pochodzącego i obserwować w czasie przepisanej kontumacyi.

W nich odbywa się także w sposób przepisany dezinfekcyja wprowadzonych płodów surowych, osób i rzeczy, mogących przenieść zarazę.

§. 3.

Przyjmowanie i wypuszczanie bydła rogatego, tudzież cała kontumacyjna manipulacyja z surowymi płodami może się jedynie odbywać w godzinach dziennych. Z zachodem słońca ma być zakład kontumacyjny zamknięty i nie wolno go służbie i wartownikom opuszczać pod żadnym pozorem.

§. 4.

W zakładach kontumacyjnych nie wolno odbywać handlu bydłem: wzbroniony jest przeto wstęp do zakładu osobom obcym, chcącym obejrzeć bydło w zakładach zostające.

Właścicielom trzód w kontumacyi stojących może być udzielone pozwolenie doglądania swego bydła w celu przekonania się, jak takowe bywa pielęgnowane za poprzednim zawiadomieniem dyrektora kontumacyjnego, takie atoli doglądanie może być dopuszczone tylko w należytem oddaleniu od dotyczącego oddziału separacyjnego, przyczem odwiedzający nie mają się dotykać żadnego bydłęcia, ani też zbliżać się do innego oddziału separacyjnego.

§. 5.

W zakładach kontumacyjnych nie mogą być cierpiane żadne zwierzęta domowe: trzymanie pododnych zwierząt jest przeto służbie i wartownikom najsurowiej wzbronione.

Wjeżdżanie wozami do obejścia zakładu kontumacyjnego jest zabronionem. Sprowadzana końmi karma dla bydła ma być dowożoną do magazynu bezpośrednio drogą ku temu wyznaezoną, i do magazynu z zewnątrz składaną.

Odpadki zakładu kontumacyjnego mają być składane przy wejściu z kądem je zaprzęgami końskimi wywozić należy.

§. 6.

Karma dla bydła w kontumacyi będącego ma być sprowadzaną z kraju.

§. 7.

Bydło do kontumacyjnej obserwacji przyjęte się mające, winno być dzień przedtem zameldowane u dyrektora kontumacyjnego, który zbada świadectwa zdrowia dotyczącego spędu bydła.

§. 8.

Właścicielowi, zgłaszającemu się o wpuszczenie bydła do zakładu kontumacyjnego należy oznajmić postanowienia niniejszej instrukcyi, którym się on i wartownicy bezwarunkowo poddać winni.

Jeden exemplarz instrukcyi (regulaminu) ma się dla przejrzenia znajdować w izbie urzędowej.

§. 9.

Przyjęcia spędu bydła można w takim tylko razie odmówić, jeżeli zakład kontumacyjny jest całkiem zapełniony i żaden oddział separacyjny w dniu następnym opróżnionym być nie może, lub gdy świadectwa zdrowia albo wcale nie przedłożono, albo przedłożone nie odpowiada istniejącym przepisom

§. 10.

O przyjęciu bydła należy zawiadomić dotyczący urząd cłowy. Wpęd bydła do okółu rewizyjnego (wstępno) o ile możności nastąpić winien po poprzednim splawieniu zwierząt; i ma się odbywać w przytomności dyrektora kontumacyjnego, poborcy cłowego i dozorca kontumacyjnego, którzy sztuki bydła przeliczyć mają.

§. 11.

Bydło wpuszczone do okółu rewizyjnego ma tam być zatrzymane przez kilka godzin dla wypoczynku i nakarmione, w którymto czasie winien dyrektor kontumacyjny zbadać stan zdrowia tegoż.

§. 12.

Jeżeliby przytem choćby na jednej tylko sztuce bydła spostrzeżono objawy choroby wzbudzające podejrzenie księgosuszu, ma się ją na powrozie wyprowadzić na ścierwisko i tam dla sprawdzenia choroby zabić.

Gdyby uskuteczniła sekcya usunęła powstałe podejrzenie księgosuszu, a reszta bydła uznana została za zdrową, natenczas należy z pozostałą trzodą postąpić według §. 14. niniejszej instrukcyi, z zabitą sztuką zaś według §. 25.

Gdyby zaś wynik sekcyi sprawdził istnienie księgosuszu, natenczas należy przedewszystkiem zaopatrzyć każdą sztukę tej trzody piętnem wstępu, zawierającym liczbę obejścia zarazy w sposób w §. 14. wskazany, następnie całą trzodę przeprowadzić w sposób przepisany §. 26. do okólnego obejścia zarazy, przeznaczonego dla bydła o księgosusz podejrzanego, i postąpić z niem jak z bydlęm już w czasie obserwacyi o zarazę podejrzauem.

Okół rewizyjny należy potem według §. 28. niniejszej instrukcyi oczyścić i dezynfekcyonować.

§. 13.

Bydłu przybyłemu z zagranicy do kontumacyjnej obserwacyi nie może być dozwolony powrót pod żadnym warunkiem przed upływem czasu przepisanej obserwacyi.

§. 14.

Jeżeli dyrektor kontumacyjny uzna stan zdrowia wszystkich sztuk trzody obserwacyjnej w okole rewizyjnym za zadawalniający, zarządzi, aby każdemu bydlęciu na prawej łopatce tylnej wyciśnięto piętno wstępu rozpalonem żelazem, które przechowywać ma u siebie pod zamknięciem, a które to piętno wyrażać ma liczbę okółu, do którego trzodę wstawiono, zarazem literę „K“, a oprócz tego początkową literę dotyczącego zakładu.

Znamię to wpuszczenia do zakładu kontumacyjnego winno być wyraźne.

Bez piętna wstępu żadna sztuka bydlą w zakładzie kontumacyjnym znajdować się nie powinna.

§. 15.

A. Trzoda, którą uznano za zdatną do wpuszczenia do zakładu, ma być dokładnie opisaną według rubryk protokołu opisowego (A), i tamże wciągniętą według liczby bieżącej.

§. 16.

Przepędzenie trzody z okołu rewizyjnego do okołu obserwacyjnego obejścia kontumacyjnego, który przeznaczyć ma dyrektor kontumacyjny, winni skutecznie przyjęci przez właściciela trzody wartownicy pod kierownictwem dozorców kontumacyjnych, przytem przestrzegać należy, aby się nie zbliżała trzoda przeprowadzona do bydła zostającego w innych okołach obserwacyjnych, i dlatego muszą wartownicy okołów w czasie wpuszczania świeżych trzód, dla powstrzymania bydła stać na straży każdy przed swym okółem.

Gdyby wartownicy zaniechali tej ostrożności, i w skutek tego nowo-przebyłe bydło zetknęło się z bydlęm zostającym w którymkolwiek okole, natenczas ostatnie rozpocząć ma nanowo peryod kontumacyjny, który winien trwać tak długo, jak długo trwa kontumacya nowo przybyłego.

§. 17.

Dla każdej trzody bydła wstępującej do zakładu kontumacyjnego ma być wyznaczony całkiem czysty oddział kontumacyjny (okół).

§. 18.

Ilość wartowników potrzebnych dla pilnowania i pielęgnowania trzody kontumacyjnej zawisa od wielkości trzody. Dostarcza ich właściciel bydła, który jest zarazem obowiązany do żywienia i wynagrodzenia tychże w czasie trwania kontumacyi.

§. 19.

Wartownicy muszą być zaraz na początku obznajomieni z porządkiem domowym zakładu kontumacyjnego, w szczególności wiedzieć mają o tem, że nie wolno im opuszczać zakładu w czasie trwającej kontumacyi, że mają unikać wszelkiego zbliżania się do innych okołów i ich wartowników, i że do ich wartowniczej budki nikt nie powinien przychodzić.

§. 20.

Bydło rogate, umieszczane w zakładzie kontumacyjnym ma być codziennie należycie karmione w godzinach oznaczonych przez dyrektora kontumacyjnego, i przez tegoż dwa razy dziennie, lub gdyby zachodziła potrzeba i częściej, szczególnie w czasie karmienia, obserwowane.

Jeżeliby które bydłę z jakiegobądź powodu wymagało koniecznie ściślejszego zbadania lub obserwacji, natenczas należy je wydzielić z trzody, zapędzić do wyznaczonego na to osobnego okołu, i tamże karmić i poić.

§. 21.

Pojenie trzód w kontumacyi zostających w rzece lub przy studni może się jedynie odbywać w obecności dozorca kontumacyjnego.

Trzody te winny być pędzone do pojenia oddzielnie, jedna po drugiej, i nie można nigdy poić równocześnie bydła z dwóch lub więcej oddziałów seperacyjnych.

§. 22.

Trzody umieszczone w oddziałach seperacyjnych ma dyrektor kontumacyjny codziennie przeliczać i uważać przytem na to, czy zgadzają się z opisem protokołu opisowego, i czy są oznaczone piętnem kontumacyjnem.

§. 23.

Jeżeliby która sztuka zachorowała na jakąkolwiek słabość z wyjątkiem jednak księgosuszu, a słabość ta wymagała weterynarskiego pielęgnowania, należy chore bydłę umieścić w stajni dla chorych zwierząt przeznaczonej, i oddać pod dozór osobnemu wartownikowi.

§. 24.

Jeżeliby na bydłeciu obserwowanem w osobnym okole, przeznaczonym dla sztuk podejrzanych okazały się objawy choroby, znamionujące podejrzenie księgosuszu, należy je wyprowadzić na powrozie na ścierwisko i tam zabić dla skonstatowania choroby.

§. 25.

Gdyby sekcyą usunęła powstałe podejrzenie księgosuszu, można spieniężyć na miejscu części bydłęcia, wartość mające, skóra zaś musi być dezynfekcyonowaną

§. 26.

Gdyby wynik sekcyi bydłęcia o zarazę podejrzanego, udowodnił istnienie księgosuszu, natenczas postąpić należy z całą partją bydła, do której sztuka ta należała, jak z bydłem o zarazę podejrzanem.

Ponieważ w stacyach obserwacyjnych nigdy nie może być trzymane bydło księgosuszem dotknięte, przeto należy bydłeta z oddziału separacyjnego, o zarazę podejrzanego przeprowadzić, każde z osobna na powrozie do obejścia zarazy, tam je uwiązać u pali numerowanych, przy których nadal każde bydłę z osobna ma być karmione, i z przeznaczonego dlań osobnego naczynia pojone.

Każdy wartownik ma 10. do 20 sztuk bydła zaopatrywać.

W czasie trwającej zarazy, wliczając w to dwudziestojednodniową obserwację, od ostatniego zabicia liczyć się mającą, nie mogą wartownicy opuszczać obejścia zarazy pod żadnym warunkiem.

Pożywienie ma się im podawać w sposób dla kontumacyi przepisany.

Wartownicy bydła mają unikać wszelkiej między sobą styczności, nad czem dozorca kontumacyjny czuwać powinien.

§. 27.

Podczas przeprowadzenia trzody o zarazę podejrzaną na obejście zarazy, ma być zamknięty główny wchód obejścia kontumacyjnego.

Wówczas nie można ani wpuszczać bydła rogatego ani też wypuszczać z zakładu, i nikt obcy nie może się znajdować w zakładzie.

§. 28.

Zaraz po przeprowadzeniu bydła podejrzanego o zarazę z podejrzanego okółu obserwacyjnego, winno nastąpić jak najstaranniejsze oczyszczenie okółu, podściółka ma być spalona, gnój i zwierchnia warstwa ziemi zakopana, a przegrody okółów wyszurowane, — słowem okół obserwacyjny ma być poddany dezynfekcyi przepisanej.

Również ma być dezynfekcyonowaną także droga, którą wprowadzono trzodę do obejścia zarazy.

§. 29.

Obejście zarazy musi być zawsze zamknięte, a klucz u dyrektora kontumacyi przechowany.

Oprócz dyrektora kontumacyjnego i dozorców kontumacyjnych nikt nie ma wstępu do obejścia zarazy.

§. 30.

W razie pojawienia się choroby księgosuszu na bydle zostającym w obejściu zarazy, nie powinno się nigdy wyczekiwać przebiegu choroby, lecz każdą świeżo zasłabłą sztukę, ma oprawca natychmiast wyprowadzić na ścierwisko, tam je zabić, i wraz z pociętą skórą zakopać.

Wartownicy nie mogą nigdy sami przeprowadzać bydła na ścierwisko, i po każdym świeżo pojawionym wypadku choroby, mają się poddać wraz z rzeczami swemi dezynfekcyi.

Każdy ubytek należy zanotować w protokóle opisowym, a stanowisko zabitej sztuki natychmiast oczyścić.

Do czyszczenia stanowiska ma być użyty oprawca.

§. 31.

Przez czas trwania zarazy nie może oprawca opuszczać swego stanowiska. Pożywienie ma mu być podawane w sposób dla kontumacyi przepisany, a po wygaśnięciu zarazy ma go się poddać przepisanej dezynfekcyi.

§. 32.

Skarb państwa nie płaci wynagrodzenia za bydło, które jako chore na księgosusz, lub podejrzane o zarazę zostało zabite w zakładzie kontumacyjnym.

§. 33.

Bydło, które po odbytej 21-dniowej obserwacyi, licząc od zabicia ostatniej sztuki, pozostało zdrowe, należy wypuścić, wytarłszy je poprzednio starannie wodą i słomą, i poddawszy wartowników i oprawcę dezynfekcyi, według istniejących przepisów.

Zarazem należy zanotować na paszporcie, że bydło to odbyło 21-dniową kontumacyę po uśmierzeniu zarazy.

§. 34.

Po wydaleniu pozostałego zdrowego bydła z obejścia zarazy mają wartownicy dotyczącej trzody jeszcze przed ich dezynfekcyą oczyścić starannie wszystkie stanowiska bydła każde z osobna, i naczynia do napawania, również mają gnój zakopać na ścierwisku lub spalić.

§. 35.

Trzody, które odbyły ustanowioną lub z powodu wybuchu zarazy przedłużoną kontumacyę, mają być w przytomności dyrektora kontumacyjnego i poborcy cłowego wypuszczone z zakładu kontumacyjnego, którzy trzodę przeliczyć winni, i przekonać się, czy zgadza się z opisem zamieszczonym w protokóle kontumacyjnym.

§. 36.

Następnie należy zapędzić trzodę do okołu wyjścia i oznaczyć na prawej tylnej łopacie piętnem wypuszczenia, któreto piętno zawierać ma liczbę miesięcy wypuszczenia, i winno być umieszczone pod znakiem kontumacyjnym.

Piętna wypuszczenia zachowuje poborca cłowy u siebie pod zamknięciem.

W razie, gdyby się w zakładzie kontumacyjnym znajdowała trzoda o zarazę podejrzana, a należało wypuścić z kontumacyi przed skutecznionem oczyszczeniem obejścia zarazy inne bydło, to należy je nawet, choćby pochodziło ze spędów zupełnie zdrowych, przed wypuszczeniem wytrzeć wodą i słomą.

§. 37.

W okole wyjścia mają trzody, zakład opuścić mające zostawać tak długo, dopóki ich wartownicy pod okiem dozorca kontumacyjnego nie wyczyszczą należycie okółu, w którym trzody obserwację przebyły, nie wywiozą gnoju na onaczone miejsce, i dopóki nie poddadzą się dezynfekcyi w wypadkach powyżej przewidzianych.

§. 38.

Właścicielowi bydła należy następnie wystawić paszport dla bydła według **B.** formularza B, podpisany przez dyrektora kontumacyjnego i pcborcę cłowego.

§. 39.

Gnój pochodzący od zdrowych zwierząt ma być przez licytację lub w drodze ugody więcej dającemu sprzedany.

Uzyskaną ztąd kwotę zapisać ma dyrektor kontumacyjny jako przychód do swego rachunku, i mieć o to staranie, aby nieczystości w wielkiej ilości nie były nagromadzane, lecz ile możności w jak najkrótszych przestankach, a najdalej każdego miesiąca były wywiezione.

§. 40.

Przy wprowadzeniu surowych płodów zwierzęcych, które podlegają kontumacyjnemu postępowaniu przy interwencyi urzędu cłowego, należy przestrzegać dotyczące przepisy, i w myśl tychże utrzymywać ewidencję tychże płodów.

§. 41.

Oględziny i dezynfekcyja płodów surowych ma się uskutecznić w myśl istniejących w tej mierze przepisów, i nie może się odbywać w miejscu okólnem zakładu kontumacyjnego, gdzie zwierzęta w celu obserwacyi są pomieszczone.

§. 42.

Za przyjęcie w kontumację i wypuszczenie bydła, tudzież zakontumacyjną manipulację z płodami surowymi, nie należy się od właściciela ani dyrektorowi kontumacyjnemu ani też służbie zakładu kontumacyjnego żadna zapłata.

Nie wolno im także przyjmować za to żadnych podarunków.

§ 43.

Jeżeli gdzie jest zaprowadzone placowe albo taxy za czyszczenie, to mają je właściciele bydła uiścić w dotyczącym urzędzie cłowym.

§. 44.

Ponieważ zakład kontumacyjny ma być otwarty dla obrotu w każdym dniu, przeto nie ma być przerwy żadnej w jego kierownictwie, a w razie choroby dyrektora kontumacyjnego lub innej jakiej przeszkody ma starostwo w jego miejsce przeznaczyć na zastępcę weterynarza powiatowego.

§. 45.

Przestępstwa przeciw przepisom dotyczącym porządku i służby w zakładach kontumacyjnych podpadają, jeśli nie podlegają ogólnym przepisom prawa karnego, pod postanowienia §. 34. ustawy z dnia 29. Czerwca 1868. (Dz. ustaw państw. Nr. 118.).

§. 46.

Wartownikom zaś bydła należy w szczególności oznajmić, że przekroczenia przepisów kontumacyjnych, niezachowanie porządku dziennego, zaprowadzonego w zakładzie, i każde niewypełnienie zarządzeń dyrektora kontumacyjnego będzie surowo karane.

Nr. 72.

II.

Instrukcja dla dyrektora zakładu kontumacyjnego.

§. 1.

Dyplomowany weterynarz, mianowany przez Szefa kraju (Namiestnika) dyrektorem zakładu kontumacyjnego, podlega starości tego powiatu, w którym położony jest powierzony mu zakład kontumacyjny, i składa w ręce tegoż starosty przysięgę służbową.

§. 2.

Otrzymuje on urzędowe polecenia od przełożonego sobie starosty, i wnosi na jego ręce swe pisma urzędowe. Dla urzędowej korespondencji prowadzi dyrektor zakładu kontumacyjnego osobny protokół czynności.

§. 3.

Kierownictwo i nadzór służby zakładowej powierzone są dyrektorowi zakładu. Nie śmie on odstępować w tej mierze od postanowień instrukcji służbowej, i ma ściśle przeprowadzać przepisy policyi weterynaryjnej.

§. 4.

Dyrektor zakładu kontumacyjnego stara się o utrzymanie porządku i czystości w zakładzie. Zarządzenia jego mają podlegli mu dozorczy kontumacyjni i wartownicy bydła ściśle wykonywać, a czynności ich służbowe winne być przez dyrektora zakładu ciągle dozorowane. Wszelką opieszałość ze strony dozorców kontumacyjnych należy donieść starostwu. Jeżeli wartownik nie pielęgnuje należycie bydła, ma dyrektor kontumacyjny zawiadamiać właściciela do przyjęcia innych wartowników w miejsce opieszłych.

§. 5.

Dyrektor zakładu kontumacyjnego czuwać ma nad utrzymaniem zakładu i starać się o utrzymanie w dobrym stanie oddanych mu podług inwentarza budynków, sprzętów i narzędzi kontumacyjnych, i nie dopuszczać umyślnych uszkodzeń.

Względem każdorazowych reparacyj, sprawienia potrzebnych sprzętów nabycia środków dezynfekcyjnych ma się dyrektor w stosownym czasie udać do sąarosty.

§. 6.

Dyrektor orzeka o przyjęciu bydła rogatego do zakładu. On bada świadectwa zdrowia, dla wpuszczenia bydła rogatego przepisane.

§. 7.

Przy przyjmowaniu bydła do zakładu nie ma się dyrektor kontumacyjny powodować żadnemi względami lub niechęcią ku osobie właściciela bydła, lecz zarządzić wpuszczanie bydła w tym porządku, w jakim dotyczący spęd został zameldowany.

§. 8.

W razie przyjęcia bydła do zakładu kontumacyjnego ma dyrektor kontumacyjny zawiadomić o tem poborcę cłowego, i wraz z nim przybyłe sztuki bydła przeliczyć.

Ma on starannie zbadać stan zdrowia każdego bydłęcia wpuszczonego do okołu rewizyjnego, opisać je dokładnie, gdy je uzna za zdrowe, a opis ten wciągnąć do protokołu spisanego, wykazującego stan bydła, który to protokół **A.** prowadzić ma dyrektor według załączonego formularza |.

Wciągnięcie to należy uskutecznić bezzwłocznie i nie powinno dopiero dzień później nastąpić, gdyż stan bydła w zakładzie kontumacyjnym musi się zawsze zgadzać jak najdokładniej z protokółem opisowym.

§. 9.

Gdyby na zwierzętach oglądanej trzody spostrzeżono objawy choroby, wznecające podejrzenie księgosuszu, natenczas dyrektor kontumacyjny każe przeprowadzić zastabłe sztuki, a względnie całą trzodę z okołu rewizyjnego bezpośrednio do dworca zarazy, i wykona dotyczące postanowienia instrukcyi o służbie w zakładach kontumacyjnych.

§. 10.

Dyrektor kontumacyjny przeznaczają oddział separacyjny, do którego przyjęta trzoda ma być zapędzoną, przyczem się przekona, czy piętno zakładowe wszystkim zwierzętom należycie wyciśnięto.

Bez tego znaku nie może się w zakładzie kontumacyjnym żadna sztuka bydła znajdować.

§. 11.

Gdyby dyrektor kontumacyjny przy wizytacjach spostrzegł, że jedna lub druga sztuka bydła nie jest oznaczoną piętnem kontumacyjnym, co by wskazywać mogło na przemycenie i wymianę bydła, na ten czas ma natychmiast w tej mierze przeprowadzić dochodzenie, przedłożyć je staroście, i nie wypuścić bydła w mowie będącego, aż do nadejścia dalszego polecenia starosty.

Gdyby dyrektor kontumacyjny spostrzegł na zwierzętach piętno niezgadające się z liczbą oddziału separacyjnego, co by znów wskazywało na zmieszanie dwóch lub więcej trzód razem, natenczas muszą wszystkie zwierzęta, które zostały zmieszane, odbyć peryod kontumacyjny taki, jaki odbywać ma trzoda na samym ostatku wprowadzona.

§. 12.

Dyrektor kontumacyjny ma przekonać się dwa razy dziennie, a mianowicie w czasie karmienia, lub gdyby tego wymagała potrzeba, i częściej o liczbie i stanie zdrowia bydła, w pojedynczych oddziałach separacyjnych zostających.

Ma zarazem baczyć czy pojenie bydła odbywa się regularnie, i czy dozorczy kontumacyjni przy tem wypełniają swe obowiązki.

§. 13.

Jeżeli pojedyncze sztuki bydła zapadną nie na księgosusz, lecz na inną jaką chorobę, to ma je dyrektor kontumacyjny leczyć.

Ubytki z powodu przypadku choroby lub zabicia bydła ma on uwidocznnić w końcowej rubryce protokołu opisowego, z oznaczeniem dnia i przyczyny odejścia.

§. 14.

Przy wizytacjach zakładu kontumacyjnego ma on zachować tę ostrożność, by nigdy nie wchodził bezpośrednio z obejścia zarazy do separacyjnego oddziału kontumacyjnego, i nie zbliżał się do tamecznego bydła.

§. 15.

Jeżeli umieszczono w obejściu zarazy bydło o księgosusz podejrzane, ma dyrektor kontumacyjny jak najstaranniejszą mieć pieczę o należytem tegoż pielęgnowaniu.

Bez jego zarządzenia nie może być żadna sztuka bydła w obejściu zarazy ze swego stanowiska wydalona i w innem umieszczona.

Dyrektor winien oznaczyć, kiedy się ma wyprowadzić ze stanowiska i zabić bydło, na którym się pojawiły oznaki księgosuszu, a opróżnione po chorem bydło stanowisko kazać natychmiast oczyścić w sposób przepisany.

§. 16.

Klucz od obejścia zarazy przechowuje dyrektor kontumacyjny u siebie; nie może on nikomu obcemu dozwolić wstępu do dworca zarazy, i ma baczyć na to, aby zamknięci w tem obejściu wartownicy i opravca należycie i według przepisów kontumacyjnych byli utrzymywani.

§. 17.

Po wypuszczeniu bydła, które po odbytej w obejściu zarazy 21-dniowej kontumacji pozostało zdrowe, i które obmyto, ma dyrektor kontumacyjny czuwać nad tem, by pojedyncze stanowiska bydła i naczynia do pojenia przeznaczone, były w sposób przepisany oczyszczone, i aby gnój na ścierwisku był głęboko zakopany lub spalony.

§. 18.

O każdorazowym wypuszczeniu bydła z zakładu kontumacyjnego, ma dyrektor kontumacyjny poborcę cłowego zawiadomić, z nim razem trzodę przeliczyć, porównać z opisem, w protokole opisowym zamieszczonym i uwiłdocznić w tymże protokole dzień wyjścia.

§. 19.

Bydłu niezakwestyonowanemu, każe dyrektor kontumacyjny przy wypuszczeniu go z kontumacji wycisnąć piętno wyjścia, na prawej, tylnej łopatce.

§. 20.

Piętna wstępu ma mieć dyrektor kontumacyjny w zamknięciu; ma je wydawać sam w razie potrzeby dozorczy kontumacyjnemu i od tegoż zaraz odebrać po uskutecznionem zapiętnowaniu.

§. 21.

Właścicielowi wypuszczonego bydła wystawi dyrektor kontumacyjny paszport sznurowy (juxta), dla bydła przez poborcę cłowego podpisany. Dotyczące juxty należy ćwierćrocznie zamykać i staroście przesyłać.

§. 22.

Na paszportach dla trzody bydła, które zostawało w obejściu zarazy, ma dyrektor kontumacyjny zamieścić uwagę, że bydło po uśmierzeniu księgosusza 21-dniową kontumację przebyło.

§. 23.

B. Dyrektor jest obowiązany do bezpłatnego wystawienia paszportów dla bydła, wolnych od stempla.

§. 24.

O wynikach w zakładzie kontumacyjnyjnym ma dyrektor kontumacyjnyjny 10go 20go i ostatniego każdego miesiąca przedkładać staroście raport według załączonego formularza, wraz ze sprawozdaniem o zaszłych tamże przypadkach.

§. 25.

O wprowadzeniu płodów surowych zawiadomi urząd cłowy dyrektora kontumacyjnyjnego; zaś dyrektora (kontumacyjnyjnego) jest obowiązkiem poddać je postępowaniu kontumacyjnyjnemu ze ścisłym zachowaniem przepisów dezynfekcyjnych.

§. 26.

Na znajdujące się w zakładzie kontumacyjnyjnym płody surowe, prowadzi **D.** dyrektor kontumacyjnyjny według załączonego formularza osobny protokół towarowy.

§. 27.

Dyrektorowi kontumacyjnyjnemu, nie wolno nigdy wydalac się ze swego stanowiska bez wiedzy starosty, i tylko je wtedy opuścić może, gdy odda zakład kontumacyjnyjny zastępcy ustanowionemu przez starostę.

§. 28.

Dyrektor kontumacyjnyjny winien zasiągnąć od przybywających podróżnych i innych osób wiarogodnych dokładnych wiadomości o stanie zdrowia bydła rogatego w Rossyi i księstwach Naddunajskich, mianowicie zaś, o istnieniu i rozszerzaniu się księgosuszu w tych krajach, i udzielać je bezzwłocznie starostwu z podaniem źródła, z którego pochodzą.

§. 29.

Gdyby w pobliżu zakładu kontumacyjnyjnego urządzoną była rzeźnia bydła dla potrzeby miejscowej, winien dyrektor kontumacyjnyjny przedsiębrać zewnętrzne i wewnętrzne oględziny bydła w tejże bezpłatnie.

Nr. 73.

III.

Instrukcja dla dozorców kontumacyjnych.

§. 1.

Dozorcę kontumacyjnego mianuje c. k. starosta na wniosek dyrektora zakładu kontumacyjnego. Mianowany składa przysięgę służbową w ręce dyrektora kontumacyjnego, jest mu podwładny, i ma ściśle wypełniać wszelkie polecenia szczegółowo mu wydane.

§. 2.

Dozorca kontumacyjny ma być obecny przy przyjmowaniu i wypuszczeniu bydła rogatego, i wycisnąć dokładnie przepisane piętno na każdej sztuce bydła przyjętego do zakładu kontumacyjnego przy tegoż przyjęciu, jak i przy wypuszczeniu, rozpalonem żelazem w ten sposób, aby piętno każdy mógł rozpoznać.

§. 3.

Dozorca kontumacyjny dozoruje w zakładzie kontumacyjnem bydło tamże umieszczone i tegoż wartowników.

Ma być obecnym przy karmieniu i pojeniu bydła.

Jeżeli przytem spostrzeże coś takiego, coby wskazywało na nieprawidłowy stan zdrowia bydłęcia, ma o tem donieść natychmiast dyrektorowi zakładu. On dozoruje porządku, w jakim bydło z okółów do pojenia pędzić się ma. Okoły mają być zawsze zamknięte. Jego jest obowiązkiem otwierać okoły, z których bydło ma się pędzić do pojenia, i po skutecznionem pojeniu napowrót je zamykać, a nigdy tej czynności nie poruczać wartownikom bydła.

W czasie pojenia powinien mieć trzodę bezprzestannie na oku.

§. 4.

Jeżeli w czasie pojenia bydle za granicę wymknęło się, to można je jeno wtedy napowrót zawrócić do trzody, jeżeli nie wydali się zpod widnokregu dozorcey i nie wejdzie w jaką podejrzaną styczeńność, w tym zaś ostatnim wypadku, lub gdyby bydlę na drugi dzień dopiero lub później przyprowadzone zostało, nie można je napowrót przyjmować do trzody, lecz ma osobno być umieszczone i rozpocząć na nowo czas obserwacyjny.

§. 5.

Dozorca kontumacyjny przechowuje klucz od magazynu paszy, i winien być obecny przy wydawaniu karmy. Karmę nie należy wydawać równocześnie dla wszystkich okółów, lecz mają ją sobie wartownicy zabierać jeden po drugim dla ominięcia styczności między sobą.

§. 6.

Dozorca zakładu ma baczyć na to, aby nie mieszano spędów bydła lub pojedynczych sztuk, lub by nie mieniano takowych; gdyby to nastąpiło, ma o tem zaraz donieść dyrektorowi zakładu.

§. 7.

Dozorca kontumacyjny ma czuwać, aby wartownicy nie mieli między sobą wspólności, by w dzień i w nocy przy bydłu sobie oddanem zostawali, zakładu kontumacyjnego nie opuszczali, nie stykali się z osobami obcymi, i aby im pożywienie regularnie i w sposób dla kontumacyi przepisany było dostarczane.

§. 8.

Dozorca kontumacyjny ma być obecnym, gdy wartownicy po wypuszczeniu spędu bydła oddziały separacyjne czyszczą, i tychże przynaglić, ażeby tę czynność dokładnie uskuteczniło, a gnój na miejsce oznaczone wywieziono.

§. 9.

Dozorca kontumacyjny ma wzbronić wstępu każdemu do zakładu, kto się nie wykaże pozwoleniem, od dyrektora kontumacyjnego otrzymanem.

Odwiedzających ma pouczyć, że nie wolno do okółów się zbliżać, bydła potykać, ani też w żadną wchodzić styczność z wartownikami, czy to pośrednio, czy bezpośrednio.

§. 10.

Dozorca kontumacyjny może się tylko za pozwoleniem dyrektora kontumacyjnego z zakładu kontumacyjnego wydalić.

§. 11.

Dozorca kontumacyjny, przydzielony do obejścia zarazy, nie może się z zakładu wydalać tak długo, dopokąd bydło w temże pozostaje obejściu, podówczas nie może go nikt odwiedzać, i ma unikać wszelkiej wspólności tak z innymi dozorcami kontumacyjnymi zakładu, jakoteż i z wartownikami bydła.

§. 12.

Dozorca kontumacyjny obejścia zarazy ma czuwać nad tem, ażeby zamknięci wartownicy w żadną miarą między sobą nie przychodzili w styczność, nie zbliżali się do bydła innych wartowników, aby karmili regularnie powierzone sobie bydło, poili go z własnych szafików i nie zmieniali takowych.

O spostrzeżonem zachorowaniu bydła ma natychmiast donieść dyrektorowi zakładu kontumacyjnego.

§. 13.

Dozorca kontumacyjny obejścia zarazy ma pilnować, aby stanowiska chorych bydła dokładnie były wyczyszczone, zabite sztuki z pociętą na krzyż skórą sześć stóp głęboko w raz z zanieczyszczoną ziemią zakopane, wreszcie, aby obejście zarazy zawsze było czyste utrzymywane; i aby oprawca każdą razą po zabiciu bydła oczyścił się należycie.

§. 14.

W przytomności dozorca kontumacyjnego ma być dostarczane w sposób dla kontumacyi przepisany pożywienie dla wartowników bydła i dla oprawcy; on powinien dopilnować tego, aby im pożywienie w swoim czasie było dostarczane.

A.

Protokół opisowy

zakładu kontumacyjnego

w .....

O p i s a n i e b y d ł a	Znak piętna	Numer okołu, w którym ustawiono bydło	Dzień i godzina wypędu	Gdzie bydło zostało odpę- dzone	Stan zdrowia podczas trwania kontumacyi ... dniowej

B.

Liczba porządkowa	Data	Imię właściciela i opisanie bydła	Liczba protokołu ..... Powiat						
KONTUMACYJNY PASZPORT DLA BYDŁA.			<p>Paszport dla bydła</p> <p>regatego, występującego z zakładu kontumacyjnego w .....</p>						
			Imię i miejsce mieszkania właściciela bydła	Imię i miejsce mieszkania hajdaja	Opisanie bydła maść i wiek, ilość sztuk	Znak, stempel lub piętno, z jakim występuje bydło z zakładu kontumacyjnego		Oznaczenie miejsca, dokąd bydło pędzić się ma	
						<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">kontumacyjne</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">prywatne</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">n a b o k u</td> </tr> </table>			kontumacyjne
kontumacyjne	prywatne								
n a b o k u									
prawym	lewym	prawym	lewym						
<p>Poświadczam niniejszem, że powyżej opisane bydło w zakładzie kontumacyjnym w ..... od dnia ..... aż do ..... było obserwowane i podczas tego okresu, tudzież przy opuszczeniu zakładu kontumacyjnego w zupełnie zdrowym stanie się znajdowało.</p> <p style="text-align: right;">..... dnia ..... 18 .....</p> <p style="text-align: right;">Dyrektor kontumacyjny.</p>									

c.

Tabela raportowa Nr.

bydła do zakładu kontumacyjnego w .....

wpędzonego i wypuszczonego w czasie od .....

do .....

O p i s a n i e b y d ł a	Znak piętna	Numer okołu, w którym ustawiono trzodę	Dzień i godzina wypędu	Gdzie trzoda odpędzoną została	Stan zdrowia w czasie trwania kontumacyi .... dniowej

D.

Protokół towarowy

zakładu kontumacyjnego

w .....

